

Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság

3.Bhar.290/2024/37. szám

A Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság Budapesten, a 2025. március 20. napján tartott nyilvános ülés alapján meghozta és kihirdette a következő

í t é l e t e t:

A rablás büntette és más bűncselekmény miatt Terhelt1 és társa ellen indult büntetőügyben a másodfellebbezéseket elbírálv a Budapest Környéki Törvényszék mint másodfokú bíróság 2024. április 30. napján kelt 1.Bf.94/2024/8. számú ítéletét Terhelt1 I. r. és Terhelt2 II. r. vádlott vonatkozásában megváltoztatja.

A vádlottak terhén megállapított vagyon elleni erőszakos bűncselekményt társtettesként elkövetett rablás büntettének [Btk. 365. § (1) bekezdés a) pont) minősíti.

Az I. r. vádlottal szemben a pénzbüntetés kiszabását mellőzi.

A II. r. vádlottat 300 (háromszáz) napi tétel pénzbüntetésre is ítéli, a közügyektől eltiltást mellőzi.

A szabadságvesztés végrehajtását 3 (három) évi próbaidőre felfüggeszti és a feltételes szabadságra vonatkozó rendelkezést a szabadságvesztés végrehajtása esetére rendeli alkalmazni.

A pénzbüntetés egy napi tétel összegét 1.500 (ezerötszáz) forintban állapítja meg.

Az így kiszabott 450.000 (négy százötvenezer) forint pénzbüntetést meg nem fizetése esetén szabadságvesztésre kell átváltoztatni.

Az I. r. vádlott személyazonosító igazolványának száma: szám1.

A II. r. vádlott személyazonosító igazolványának száma: szám2, lakóhelye cím14 szám.

Egyebekben a másodfokú bíróság ítéletét Terhelt1 I. r. és Terhelt2 II. r. vádlott vonatkozásában helybenhagyja.

A harmadfokú eljárás során az I. r. vádlott kirendelt védőjének díjával felmerült 27.000 (huszonhétezer) forint bűnügyi költséget az állam viseli.

Az ítélettel szemben további fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

[1] Az Járásbíróság a 2022. szeptember 6. napján kihirdetett 2.B.25/2020/109. számú ítéletével Terhelt1 I. r. és Terhelt2 II. r. vádlottat bűnösnek mondta ki a Btk. 346. § (1) bekezdés b) pontjába ütköző és a (3) bekezdés szerint minősülő okirattal visszaélés vétségében, a II. r. vádlottat mint bűnsegédet. Ezért az I. r. vádlottat 6 hónap fogházban végrehajtandó szabadságvesztésre és 1 év közügyektől eltiltásra ítélte, a II. r. vádlottat megrovásban részesítette. A vádlottakat az ellenük a Btk. 365. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző rablás büntetnének a vádja alól bűncselekmény hiányában felmentette. Rendelkezett az I. r. vádlott vonatkozásában a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjáról, az előzetes fogvatartásban töltött idő szabadságvesztés büntetésbe történő beszámításáról és mindkét vádlottat érintően a bűnügyi költség viseléséről.

[2] Az ítélet felmentő rendelkezése ellen az ügyész mindkét vádlott terhére, a rablási cselekményben a bűnösségük megállapítása és súlyosabb büntetés kiszabása érdekében fellebbezett.

[3] Az ítéletet az I. r. vádlott és védője tudomásul vette, míg a II. r. vádlott védője teljes felmentés érdekében jelentett be jogorvoslati kérelmet.

[4] A járási ügyészség a jogorvoslati kérelem írásbeli indokolásában a súlyosítást célzó fellebbezést hatályon kívül helyezésre irányulóan tartotta fenn a Be. 610. §-a alapján.

[5] A Pest Megyei Főügyészség Bf. 1961/2019/2. számú indítványában a hatályon kívül helyezésre irányuló járási ügyészi indítványt kiegészítésekkel fenntartotta. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a bűnösség megállapítása és a felmentés tekintetében az indokolási kötelezettségének nem tett eleget, ezért ítéletét a Be. 609. § (2) bekezdés d) pontjában írt okból hatályon kívül kell helyezni.

[6] A Budapest Környéki Törvényszék, mint másodfokú bíróság az ügyben bizonyítás felvétele miatt tárgyalást tűzött ki, majd az 1.Bf.747/2022/18. számú, 2023. június hó 2. napján meghozott és kihirdetett végzésével az elsőfokú bíróság ítéletét a Be. 592. § (1) bekezdés b) pontjából fakadó megalapozatlanság miatt azt a Be. 610. §-a alapján hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új eljárásra kötelezte.

[7] A hatályon kívül helyező határozattal szemben a vádlottak és védőik éltek fellebbezéssel.

[8] A Fővárosi ítéltábla, mint harmadfokú bíróság a másodfokú bíróság hatályon kívül helyező végzését a 3.Hkf.258/2023/9. számú, 2024. január hó 10. napján kelt végzésével hatályon kívül helyezte, és a másodfokú bíróságot felhívta az ügy érdemi elbírálására, mivel

álláspontja szerint a megalapozatlanság csak részleges, mely a másodfokú eljárásban kiküszöbölhető.

[9] A megismételt eljárásban ismételten kitűzött tárgyaláson a jelenlévő főügyészi képviselő a főügyészi írásbeli indítványt – a Fővárosi Ítéltábla fenti határozatára figyelemmel – módosított tartalommal tartotta fenn. A főügyészség sértett1 sértett szavahihetőségére hivatkozással, és az ő vallomását alátámasztó tanú1 és tanú2 tanúk vallomására alapítva, melyet további, objektív okirati bizonyítékok is alátámasztottak, a vádlottak bűnösségének megállapítását kérte a Btk. 365. § (1) bekezdés a) pontjában meghatározott, és eszerint minősülő rablás büntetében és mindkét vádlottal szemben végrehajtandó szabadságvesztés büntetés, közügyektől eltiltás és pénzbüntetés kiszabását indítványozta.

[10] Terhelt1 I. r. vádlott védője a nyilvános tárgyaláson a főügyészi indítvány elutasítását kérte. Álláspontja szerint az ügy tipikus polgári jogi vita, aminek eldöntésekor nézeteltérés merült fel, de bűncselekmény elkövetése nem történt, a rablás törvényi tényállási elemei nem valósultak meg, ezért a járásbíróság ítéletének helybenhagyását kérte.

[11] Terhelt2 II. r. vádlott védője jogorvoslati kérelmében a védenca okirattal visszaélés vétségének vádja alóli felmentését is indítványozta. Kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság a rablás büntette alóli felmentő rendelkezését kellően megindokolta. A védő észrevételezte azt is, hogy az érintett gépjárműre vonatkozó adásvételi szerződésben vevőként egy gazdasági társaság került feltüntetésre, azaz sértett1 vevőként adásvételi szerződést saját maga nevében soha nem kötött, így a gépjármű soha nem került sértett1 tulajdonába, melynek következtében a gépjármű tulajdonjogának átruházására nemhogy sértett1 tulajdonjogát keletkeztető, de semmilyen érvényes polgári jogi ügylet nem jött létre, jogot és kötelezettséget érvényesen keletkeztető okirat nem keletkezett, így okirat hiányában a Btk. 346. § (1) bekezdésében rögzített bűncselekmény megállapítása is kizárt – ezért továbbra is e bűncselekmény alóli felmentését kérte a II. r. vádlottnak.

[12] A Budapest Környéki Törvényszék mint másodfokú bíróság a megismételt eljárásban 2024. április 30. napján meghozott, 1.Bf.94/2024/8. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet megváltoztatta. Terhelt1 I. r. vádlottat bűnösnek mondta ki zsarolás büntetében is, mint társtettes [Btk. 367. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b/ pont]. Ezért őt az okirattal visszaélés vétsége miatt is - halmazati büntetésül - 3 év börtönben végrehajtandó szabadságvesztésre, 3 év közügyektől eltiltásra és 100 napi tétel pénzbüntetésre ítélte. Az egy napi tétel összegét 1.000 forintban, a pénzbüntetés összegét 100.000 forintban állapította meg. Pontosította az előzetes fogvatartás beszámítására vonatkozó rendelkezést, határozott a pénzbüntetés meg nem fizetése esetére annak szabadságvesztésre történő átváltoztatásáról.

[13] Terhelt2 II. r. vádlottat bűnösnek mondta ki zsarolás büntetében, mint társtettes [Btk. 367. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b/ pont]. Ezért őt 1 év börtönben végrehajtandó szabadságvesztésre és 2 év közügyektől eltiltásra ítélte. Rendelkezett a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjáról, az okirattal visszaélés vétsége vonatkozásában pedig mellőzte a bűnösség megállapítását.

[14] Ezen túlmenően határozott a bűnügyi költség viseléséről is.

[15] A másodfokú bíróság ítélete ellen az ügyészség a vádlottak terhére a zsarolás büntetteként minősített cselekményüknek a Btk. 365. § (1) bekezdés a) pontja szerinti társtettesként elkövetett rablás büntetteként történő minősítése érdekében és a büntetéseik súlyosításért jelentett be fellebbezést. Mindkét vádlott esetében kérte a szabadságvesztés és közügyektől eltiltás tartamának a felemelését, az I. r. vádlott vonatkozásában a pénzbüntetés napi tétele számának és az egy napi tétel összegének a súlyosítását, míg a II. r. vádlottal szemben pénzbüntetés kiszabását.

[16] Az I. r. vádlott elsődlegesen a zsarolás büntettségében a bűnösségének megállapítása miatt, felmentésért és az Járásbíróság ítéletének helybenhagyása végett, másodlagosan a másodfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezése és a másodfokú bíróság új eljárásra utasítására irányulóan, az I. r. vádlott védője felmentésért fellebbezett, a II. r. vádlott védője elsősorban a zsarolás büntettségében történt bűnösség kimondása miatt, felmentés érdekében, másodlagosan enyhítést célzóan jelentett be jogorvoslati kérelmet.

[17] A Pest Vármegyei Főügyészség a Bf.1961/2019/14. számon előterjesztett fellebbezés indokolásában kifejtette, hogy a másodfokú bíróság perrendszerűen folytatta le a másodfokú eljárást, indokolási kötelezettségének eleget tett és a tényállás részbeni megalapozatlanságát is kiküszöbölte, az általa megállapított tényállás irányadónak tekintendő. Ugyanakkor nem helytálló jogi érvek alapján jutott arra a következtetésre, hogy az ítélet [42]-[46] bekezdéseiben rögzítettek ellenére, a vádlottak által alkalmazott fenyegetés nem lenyűgöző erejű és nem közvetlen fenyegetés volt.

[18] Az irányadó bírói gyakorlatra, eseti döntésekre hivatkozva utalt arra, hogy a rablási erőszak mindig személy elleni, lenyűgöző és akaratot bénító fizikai támadásban nyilvánul meg, amely lehetetlenné teszi a sértetti ellenállást (vis absoluta). Ennek megítéléséhez a tettes és a sértett állapotát, a tettes testi erőfölényét és az általa használt eszközt is vizsgálni kell, ugyanakkor az erőszak lenyűgöző jellege nem jelenti a védekezés kizártságát, elháríthatatlanságát. A vis absoluta létrejötte nem az ellene kifejtett védekezés eredményességének vagy eredménytelenségének a függvénye, hanem annak, hogy milyen hatást gyakorolhat a megtámadottra.

[19] Erre is figyelemmel az ítélkezési gyakorlat szerint a rablás megállapításához szükséges kvalifikált fenyegetést is hasonlóképpen a sértett szemszögéből kell megítélni: e körben is annak vizsgálata szükséges, hogy a fenyegetés összhatásában milyen erejű volt a sértett helyzetéből szemlélve.

[20] A zsarolás és a rablás közti lényegi különbség, hogy a zsarolás elkövetési magatartása nem az elvétel, hanem a tettes a sértettet arra kényszeríti, hogy valamit tegyen, ne tegyen vagy eltűnjön. Azonban a dolog azonnali átadására erőszakkal vagy kvalifikált fenyegetéssel történő kényszerítés rablásnak minősül.

[21] Jelen esetben nem vitatott, hogy a vádlottak által közölt fenyegetések élet, illetve testi épség elleni fenyegetések voltak, miként az sem, hogy a vádlottak cselekménye a jármű visszaszerzésére, ekként dolog átadására – a jármű visszavontatására, illetve az indítókulcs átadására - irányult. Ugyanakkor sértetti szemszögéből az ennek érdekében kilátásba helyezett következmények azonnali bekövetkezésével kellett számolni. Ezt a rendőrség azonnali értesítése is alátámasztja, de a dologátadás azonnaliságából és a fenyegetések jellegéből is szükségszerűen ez következik. A másodfokú bíróság álláspontjával szemben ugyanis a késelő nem vételének a fenyegetés közvetlen jellege megítélése szempontjából nincs érdemi jelentősége. Egyrészt a sértett nem zárhatta ki a kés vádlottak általi használatát a kés elővétele hiányában sem, másrészt a kilátásba helyezett megölés és megütés kivitelezéséhez a kés nem is lett volna szükséges.

[22] A vádlottaknál jóval fiatalabb, fizikailag is gyengébb sértettnek, aki kiszolgáltatott helyzetben volt a vádlottakkal szemben, választási lehetősége sem volt, nem lehetett kétsége afelől, ha az indítókulcsot nem adja át az I. r. vádlottnak, a testi épsége is veszélybe kerül. Mivel az indítókulcsot átadta, és tűrte az általa megvett jármű vádlottak általi elvételét, a vele szemben alkalmazott fenyegetés alkalmas volt az akaratának megtörésére.

[23] Mindezekre figyelemmel az ítéleti tényállás alapján a vádlottak cselekménye nem élet vagy testi épség elleni, vagy más hasonlóan súlyos fenyegetéssel elkövetett zsarolás büntettségének, hanem a Btk. 365.§ (1) bekezdés a) pontja szerinti társtettesként elkövetett rablás

büntettének minősül, melynek büntetési tétele ugyancsak 2 évtől 8 évig terjedő szabadságvesztés.

[24] A büntetéskiszabási körülmények körében utalt arra, hogy az I. r. vádlott esetében további súlyosító körülmény, hogy nagy tárgyi súlyú, testi épség elleni cselekmények miatt volt büntetve, illetve a büntetőeljárás hatálya alatti elkövetés, valamint mindkét vádlott vonatkozásában a társas elkövetés.

[25] A további súlyosító körülményekre, valamint arra figyelemmel, hogy a vádlottak nagy társadalomra veszélyességgel bíró bűncselekményt követtek el, a büntetéskiszabási körülmények teljeskörű és helyes értékelése mellett, azokhoz és a vádlottak illetve cselekményük valós társadalomra veszélyességéhez igazodó büntetés és a büntetési célok elérése érdekében a szabadságvesztés tartamának – Terhelt1 I. r. vádlott vonatkozásában a középértéket meghaladó, míg Terhelt2 II. r. vádlott vonatkozásában a középértékhez közelítő – súlyosítását, és a közügyektől eltiltás tartamának ehhez igazodó felemelését tartotta indokoltnak.

[26] Az I. r. vádlott vonatkozásában kérte a személyi körülmények kiegészítését a rendelkezésre álló adatok alapján, amelyek indokolják a pénzbüntetés egynapi tételének az emelését is, míg a pénzbüntetés napi tételszámának súlyosítására az elkövetett bűncselekmény tárgyi súly alapján látott lehetőséget.

[27] A II. r. vádlott vonatkozásában nem értett egyet a pénzbüntetés mellőzésével, mert az álláspontja szerint a Btk. 50. § (2) bekezdése alapján kötelező, figyelemmel az elkövetett bűncselekmény haszonszerzési célzatára, függetlenül attól, hogy a haszon nem nála realizálódott, mert arra a II. r. vádlott vagyoni, jövedelmi viszonyai is alapot szolgáltatnak.

[28] A fentiekre figyelemmel indítványozta, hogy a Fővárosi Ítéltábla a Budapest Környéki Törvényszék 1.Bf.94/2024/8. számú ítéletét akként változtassa meg, hogy:

- a vádlottak cselekményét a Btk. 365.§ (1) bekezdés a) pont II. fordulatába ütköző rablás büntettének minősítse,
- Terhelt1 I. r. vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztés tartamát a középértéket meghaladó, míg Terhelt2 II. r. vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztés tartamát középértéket megközelítő, a közügyektől eltiltást mindkét vádlott vonatkozásában ehhez igazodó tartamúra súlyosítsa,
- Terhelt1 I. r. vádlottal szemben kiszabott pénzbüntetés - napi tételeinek számát és az egy napi tétel összegét - súlyosítsa,
- Terhelt2 II. r. vádlottat pénzbüntetésre is ítélje,
- egyebekben a másodfokú ítéletet hagyja helyben.

[29] A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség BF.563/2024/4. számú, 2024. augusztus 9. napján kelt átiratában az ügyészi másodfellebbezést fenntartotta.

[30] Kifejtette, hogy a másodfellebbezés elbírálására a Be. 620. § (1) bekezdésének II. fordulata alapján nyilvános ülés kitűzése indokolt, melyen az ügyész és a védő jelenléte a Be. 621. § (4) bekezdése alapján kötelező.

[31] A harmadfokú eljárásban a felülbírálat a Be. 618. § (1) és (2) bekezdéseiben, míg a másodfokú ítéletnek a fellebbezéssel nem érintett részei tekintetében a (3) bekezdésben felsoroltakra terjed ki.

[32] A részbeni megalapozatlanság kiküszöbölése érdekében szükséges intézkedéseket a törvényszék a másodfokú eljárásban megtette, és a történeti tényállást pontosította, kiegészítette, az irányadó a harmadfokú eljárásban is.

[33] A törvényszék az indokolási kötelezettségének kimerítően eleget tett, részletesen kifejtette, hogy melyek voltak azok a bizonyítékok, amelyekre a vádlottak bűnösségét alapozta.

[34] Az irányadó tényállás alapján azonban tévesen minősítette a vádtól eltérően zsarolás büntettének a vádlottak cselekményét, de valójában meg sem indokolta, hogy a rablás büntettekénti minősítés miért nem jöhet szóba, annak ellenére, hogy a vádlottak bűnössége megállapítása körében helyesen utalt arra, a vádlottak eleve a sértett megtévesztésére készültek, előre eltervezetten vissza akarták szerezni az autót, anélkül, hogy neki a vételárat visszafizették volna, vagy további pénzt akartak kicsalni tőle. A szándékuk jogtalan haszonszerzésre irányult, akár erőszakkal vagy fenyegetéssel is.

[35] A megállapított tények szerint a vádlottak a számukra idegen, a sértett által korábban 170.000 forintért megvásárolt gépkocsit vissza akarták szerezni, ennek érdekében vele szemben élet, testi épség elleni fenyegetést alkalmaztak. A visszaszerzés a jelen esetben a jogtalan eltulajdonítási szándéknak felel meg a rablás törvényi tényállásából. A rablás minden tényállási eleme megvalósult, ezért a vádlotti elkövetési magatartások helyesen a vád szerint a Btk. 365. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző rablás büntettének minősülnek.

[36] A másodfokú bíróság törvényesen mellőzte a II. r. vádlottal szemben az okirattal visszaélés vétségében a bűnösségének a megállapítását, mert az elsőfokú bíróság túlterjeszkedett a vádon e bűncselekményben a II. r. vádlott bűnösségének a kimondásával.

[37] A büntetések kiszabása során tévedett a másodfokú bíróság, amikor a középértéknél lényegesen alacsonyabb, a büntetési tétel alsó határát csupán egy évvel meghaladó-, illetve enyhítő szakasszal az alsó határ felében meghatározott szabadságvesztéseket és ahhoz igazodó tartamú közügyektől eltiltásokat alkalmazott, mert ezek nem szolgálják kellően a büntetési célokat, súlyosításuk indokolt, akárcsak az I. r. vádlottal szemben a pénzbüntetés napi tétel számainak és az egynapi tétel összegének a felemelése és a II. r. vádlottal szemben a pénzbüntetés kiszabása.

[38] Mindezek alapján indítványozta, hogy a harmadfokú bíróság a másodfokú bíróság ítéletét változtassa meg akként, hogy a vádlottak zsarolás büntetteként minősített cselekményét rablás büntettének minősítse és büntetéseiket a fentiek szerint súlyosítsa. Egyebekben a Be. 623. § alapján a másodfokú ítéletet hagyja helyben.

[39] Az I. r. vádlott védője a fellebbezése írásbeli indokolásában a bejelentett jogorvoslati kérelmet fenntartotta, a zsarolás büntettének vádja alól védence bizonyítottság hiányában történő felmentését kérte.

[40] Kifejtette, hogy a másodfokú bíróság helyesen tette a vizsgálat tárgyává azt, hogy volt-e fenyegetés a vádlottak részéről és az alkalmas volt-e arra, hogy a sértettben komoly félelmet keltsen, azonban helytelenül vonta le azt a következtetést, hogy bizonyítottnak látta, hogy a sértettben felmerült, hogy az élete vagy testi épsége veszélyben volt a vádlottak fellépése miatt.

[41] A másodfokú bíróság is azt állapította meg, hogy a sértetten és barátján, tanú1 on kívül nem volt olyan tanú, aki közvetlenül hallotta volna a „szurkálással”, vagy a bármilyen súlyos hátrány kilátásba helyezésével való fenyegetést. tanú2 tanú tárgyaláson előadott vallomása szerint ezt kizárólag a sértett elmondásából hallotta. tanú2 tárgyaláson elmondott tanúvallomását a másodfokú bíróság az ítélet [69] bekezdésében megkérdőjelezte, melyet a védő nem fogadott el arra hivatkozással, hogy az jogellenes bírói vélekedésen alapul, mert az nem tekinthető köztudomású, vitathatatlan körülménynek, hogy egy adott szituációban mi az, ami életszerű és mi nem.

[42] A további két biztonsági őrként dolgozó tanú - tanú5 és tanú8 - sem számolt be arról, hogy közvetlenül vagy a sértett elmondása alapján hallottak volna „szurkálásról” vagy, hogy a vádlottak a sértettnek és tanúnak azt mondták, hogy „leszúrják, megölik, kibelezik őket”.

[43] A fentieket figyelembe véve kizárólag a sértettnek és barátjának, tanúnak a tanúvallomására és a rendőrségi segélyhívóvonal hangfelvételeire alapította a másodfokú bíróság védenca bűnösségét.

[44] A segélyhívó hangfelvételei alapján álláspontja szerint az rögzíthető, hogy tanú2 tanú a segélyhívása során semmilyen fenyegetést nem említett, kizárólag a vádlottak származására utalt és arra, hogy valamilyen elszámolási vita van a felek között. Az elsőfokú bíróság következtetését tartotta helyesnek, mely szerint a sértett és tanú1 nem voltak megrémülve, a vádlottak részéről fenyegetés nem volt.

[45] A sértett bejelentéseiből szintén megállapítható egyrészt az, hogy utalt a vádlottak származására, másrészt az, hogy mondatait úgy kell értelmezni, hogy arra utalt, hogy fegyver van a vádlottaknál, hogy a fegyvert valamilyen érzékszervével észlelte, ezt pedig tanú2 tanú sem erősítette meg, világosan kijelentette, hogy fegyvert nem látott a vádlottaknál.

[46] Mindebből azt a következtetést vonta le, hogy a sértett rendőrségi bejelentései erősen manipulatívak voltak, a vádlottakat kifejezetten rossz színben igyekezett feltüntetni.

[47] A megjelölt bizonyítékok érvelése szerint a komoly fenyegetést mint a zsarolás tényállási elemét nem bizonyítják, így az I. r. vádlott bűnössége nem állapítható meg.

[48] Ezen túlmenően utalt arra is, hogy a másodfokú bíróság az ítéletben több helyen olyan magatartásokat elemzett, amelyek semmilyen módon nem kapcsolhatók a bűncselekmény elkövetéséhez, megjelölve az ítélet [93] bekezdését, mely szerint a vádlottak eleve a sértett megtévesztésére készültek, arra, hogy az autót majd visszaszerzik vagy további pénzt csálnak ki tőlük.

[49] A II. r. vádlott védője a fellebbezése írásbeli indokolásában indítványozta, hogy a harmadfokú bíróság állapítsa meg, hogy a másodfokú bíróság által megállapított tényállás a Be. 592. § (2) bekezdés a), c) és d) pontja alapján hiányos, iratellenes, és tényből tényre helytelen következtetéseket tartalmaz, ezért részben megalapozatlan, e megalapozatlanságot a Be. 593. § (1) bekezdése alapján küszöbölje ki, a tényállást egészítse ki, illetve helyesbítse, és erre figyelemmel a másodfokú bíróság ítéletét változtassa meg és a II. r. vádlottat a vád szerint rablás, a másodfokú bíróság szerinti zsarolás büntette alól mentse fel. Másodlagosan a büntetés enyhítése körében a II. r. vádlott bűnösségének megállapítása esetén vele szemben legfeljebb végrehajtásában felfüggesztett szabadságvesztés büntetést szabjon ki, akár rablásnak, akár zsarolásnak, akár önbíráskodásnak minősíti azt.

[50] Érvelése szerint a másodfokú bíróság a bizonyítékok mérlegelését nem végezte el teljeskörűen és nem foglalt állást minden részletre kiterjedően abban, hogy a sértetti és a vádlotti vallomásokból, valamint az egyéb rendelkezésre álló bizonyítékokból mit fogadott, vagy vetett el és miért, az egyes bizonyítékok logikai összefüggéseit nem vette górcső alá.

[51] Hivatkozott arra, hogy a másodfokú bíróság ítéletében – a megállapított tényállásban és az indokolásban egyaránt – nyomon követhető, hogy a másodfokú bíróság a történeteket akár belső ítéleti ellentmondások, akár a bizonyítékok hiányos értékelése, akár egyenesen iratellenes megállapításokkal törekszik a nyilvánvalóan egy kialakult helyzet által kiváltott indulati, így a cselekménysor egy pontjától kétség kívül erőszakos jegyeket is produkáló cselekménysort egy előre eltervezett erőszakos bűncselekménynek beállítani. Megjegyezte, hogy az eseménysor téves és a terheltek terhére mindig a lehető legsúlyosabb eredménnyel járó minősítése a nyomozóhatóság és az ügyészség álláspontjában is megjelent, de az előre eltervezettségre a másodfokú döntésig az ügyész sem hivatkozott, ez az ügyészi álláspont csak a másodfokú bíróság ezen érvelésével egyetértés során jelent meg.

[52] sértett1 szavahihetőségével kapcsolatban ismételten hivatkozott arra, hogy a sértett az elkövető személyére valótlán nyilatkozatot tett, ha a II. r. vádlott nem jelentkezik a nyomozó hatóságnál, kérdéses, hogy hogyan alakult volna az eljárás sorsa. A sértett és tanúl vallomásait ellentmondásosnak ítélte, nem értett egyet a másodfokú bíróság azon megállapításával, hogy azok következetesek lettek volna.

[53] Kifogásolta az ítélet indokolásának a cselekmény előre eltervezettségével kapcsolatos részeit, valamint hiányolta a tényállásból a konfliktus előzményi körülményeinek részletesebb leírását.

[54] A másodfokú bíróság által rögzített tényállásból viszont azt a következtetést vontta le, hogy a fenyegetésekkel tarkított vita/veszekedés sem az autó (és annak kulcsa) tulajdonjogáról szólt már, mindössze arról, hogy az autó kinek a költségén kerül az I. r. vádlotthoz visszaszállításra.

[55] Ennek alapján okfejtése szerint a másodfokú bíróság által megállapított tényállás alapján eleve nincs lehetőség a Btk. 365. §-ába ütköző bűncselekmény megállapítására, hiszen a cselekménysor ezen pontján a korábbi szerződő felek szóban – és mivel a megállapodásnak az írásbeliség nem érvényességi feltétele, ezért érvényesen és hatályosan – megállapodtak, hogy a sértett az autót nem vásárolja meg, azt az I. r. vádlottnak visszaadja, azaz az I. r. vádlott által elvett dolog számára ekkor már nem minősült idegen dolognak. Ez az oka annak is, hogy a Pest Vármegyei Főügyészség fellebbezés indokolásában alkalmazott „túrte az általa megvett jármű”-fordulat éppen a másodfokú bíróság által megállapított tényállás alapján téves és ez az oka annak is, hogy a cselekmény legfeljebb a Btk. 368. § (1) bekezdése szerint minősülhet.

[56] Álláspontja szerint az általa megvilágítottak által már egyértelművé válik, hogy a vádbeli cselekmény távolról sem egy előre megtervezett csalárd és erőszakos cselekmény, hanem egy hibás autó adásvételével kapcsolatos minden erőszakos cselekményt nélkülöző, hosszabb egyeztetés sikertelensége miatt kialakult és elsősorban az I. r. vádlott által nem megfelelően kezelt vita következménye volt.

[57] Felhívta még a figyelmet arra is, hogy azt a semmivel nem cáfolt tény, hogy az I. r. vádlott a gépjármű általa átvett vételárát magával vitte, a másodfokú bíróság teljes mértékben figyelmen kívül hagyta, a vádlotti védekezés ezen elemével az ítélet indokolásában érdemben nem is foglalkozott, pedig a vételár egy részének az átvételét maga a sértett sem tagadta.

[58] A II. r. vádlott cselekvőségével kapcsolatos másodfokú bíróság által tett megállapításokat ellentmondásosnak tartotta.

[59] Álláspontja szerint a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján a II. r. vádlott cselekvősége kapcsán tehát az állapítható meg, hogy a II. r. vádlott abban a tudatban volt, hogy az I. r. vádlott az autót visszavásárolja, fellépésekor a felek között erről a szóban kifejezett egyező akarat már megvolt, a vita már csak az autó visszaszállításán és annak költségeinek viselésén, valamint a szerződő felek közötti elszámolás helyében és idejében volt, így sem szándéka, sem tudattartalma sem idegen dolog elvételére, de még csak jogtalan előny megszerzésére sem irányult, legfeljebb arra, hogy az I. r. vádlott és a felek számára részletkérdések miatt megoldhatatlannak tűnő és az I. r. vádlott által kétség kívül nem megfelelően kezelt ügylet rendeződjék: a mozgásképtelen autó az I. r. vádlotthoz, a vételár pedig a sértetthez visszakerüljön.

[60] A büntetés enyhítésére irányuló indítványa kapcsán kérte rögzíteni, hogy a II. r. vádlott, házastársa, Név1 és közös kiskorú gyermekeik állandó bejelentett lakóhelye az azóta elsősorban a II. r. vádlott kétkezi munkája folytán elkészült B településen szám.

[61] A II. r. vádlott 2024. november 5. napján egyéni vállalkozói tevékenységet kezdett, amelynek keretében a Wolt Magyarország Kft. részére ételfutárként dolgozik, a december

hónapra eső jövedelme 296.313 forint volt. A II. r. vádlott házastársa és közös kiskorú gyermekeinek édesanyja 2024. februárjáig gyermekgondozást segítő ellátásban (GYES) részesült, rövidebb ideig még a gyermekek otthoni gondozását látta el, jelenleg álláskereső. Nélkül önmagát és a három kiskorú gyermeket a II. r. vádlott munkájából származó jövedelem nélkül – még ha szakképzettség nélkülként a jövőben a gyermekek gondozását is lehetővé tevő állást is talál, az abból jövőben várható munkabérre is figyelemmel – eltartani képtelen lenne.

[62] A másodfokú bíróság a II. r. vádlott kapcsán enyhítő körülményként értékelte a II. r. vádlott büntetlen előéletét, az időmúlást és azt, hogy a II. r. vádlott három kiskorú gyermek eltartásáról gondoskodik. A II. r. vádlott büntetlen előéletében és teljességgel rendezett családi helyzetében, ezen belül abban, hogy három kiskorú gyermeket neveli, annyi változás történt, hogy a II. r. vádlott immár bejelentett jövedelemmel rendelkezik.

[63] A súlyosító körülmények között megjelölt, a bűncselekmény előre kiterveltségét és a kisebbségi önkormányzati képviselőségre utalást kérte mellőzni, mert a cselekmény elkövetése a II. r. vádlott részéről lényegében alkalmoszerű volt, a bűne annyi, hogy a cselekményt megkezdő I. r. vádlott mellett utóbb fellépett, az önkormányzati képviselői tisztséget pedig ellenérték nélkül látja el társadalmi megbízatás alapján, mely enyhítő és nem súlyosító körülményként értékelendő.

[64] A másodfokú bíróság által értékeltnél nyomatékosabb enyhítő körülményként kell figyelembe venni a további időmúlást, a másodfokú bíróság által hivatkozottakon túl külön kitérve arra, hogy a II. r. vádlott hosszabb ideig állt a büntetőeljárás súlya alatt.

[65] Nyomatékos enyhítő körülményként kell értékelni továbbá azt, hogy a II. r. vádlott lényegében önmagát jelentette fel, ennek folytán nem csak lehetővé tette a cselekménnyel érintettek személyének felderítését, de kifejezetten ennek tudható be, hogy egy ártatlan személy letartóztatását az ügyész megszüntette. Ezen eljárása nem csak enyhítő körülményként értékelhető, de alkalmas arra is, hogy a személyében rejlő társadalomra veszélyességet, így annak súlyosító körülménykénti értékelhetőségét jelentősen csökkentse.

[66] A II. r. vádlott tekintetében is enyhítő körülményként kell továbbá értékelni azt, hogy a sértett kára utóbb megtérült.

[67] A fentiek alapján a II. r. vádlott tekintetében az enyhítő körülmények döntő túlsúlya alapján a cselekmény feltárásában aktívan, nem eljárásjogi értelemben véve egy quasi „önfeljelentéssel” közreműködő, büntetlen és bűncselekményt azóta sem elkövető, három kiskorú gyermeket nevelő, törvényes és igazolt jövedelemmel rendelkező és a köz javára ellenszolgáltatás nélkül társadalmi tevékenységet végző II. r. vádlott tekintetében a végrehajtandó szabadságvesztés kiszabását a jelen ügyben ezidáig felmerült valamennyi, a Btk. XXXV. fejezetében rögzített bűncselekmény megállapítása esetén sem látta indokoltnak.

[68] Az I. r. vádlott a fellebbezése írásban benyújtott indokolásában arra hivatkozott, hogy az Írásbíróóság teljes körű bizonyítást folytatott le és azt az elvet követte a bizonyítékok értékelése során, hogy amennyiben a vádlotti érdekkörbe tartozó személyek, illetve a sértetti érdekkörbe tartozó tanúk vallomása között ellentmondás volt, a tényállást úgy állapította meg, ahogyan azt a nyilvánvalóan érdektelen tanúk, így elsősorban tanú2 és a biztonsági örök vallomása alátámasztotta. Helyesen rögzítette, hogy a sértett az állítólag látni vélt késnek a gépkocsiban voltát csak vélelmezte a származásukra figyelemmel, a jelenlévő tanúk sem láttak ilyen eszközt.

[69] A másodfokú bíróság által megállapított zsarolás büntetnének törvényi tényállási elemei, így sem az erőszakkal vagy fenyegetéssel arra kényszerítés, hogy tegyen vagy ne tegyen, vagy eltűnjön valamit, sem a jogtalan haszonszerzés, sem a vagyoni hátrány okozása nem valósult meg.

[70] Ahogy azt az elsőfokú bíróság is megállapította, a hangos szóváltás mellett semminemű erőszak vagy fenyegetés nem történt. Megállapodtak, hogy a szerződést felbontják, ő visszakapja a gépkocsit, a sértett pedig a teljes vételárat, ez kizárja a jogtalan haszonszerzési célzatot. A sértett pedig összességében több pénzt kapott vissza, mint amennyiért az autót megvásárolta, így vagyoni hátrány nem érte.

[71] Hangsúlyozta, hogy az elsőfokú bíróság ítéletét azért vette tudomásul, mert szerette volna, hogy ez az eljárás minél hamarabb befejeződjék, hiszen az előzetes fogvatartás és beszámítás révén, már a kiszabott 6 hónap szabadságvesztés több mint kétharmadát kitöltötte, valójában azonban az okirattal visszaélés vétségét sem követte el.

[72] Végezetül hivatkozott arra, hogy a két kiskorú gyermeke közül az egyik állandó felügyeletet és gondozást igényel, tartósan beteg, melynek alátámasztására orvosi igazolást csatolt, illetve munkáltatói jövedelemigazolást is.

[73] A másodfokú bíróság az általa pontosított tényállás alapján a Be. 615. § (2) bekezdésének a) pontjában írtak szerint az elsőfokú bírósággal ellentétes döntést hozott, amikor zsarolás büntetében megállapította a vádlottak bűnösségét, amely cselekményre vonatkozóan, bár más minősítés mellett, de az elsőfokú bíróság előtti eljárásban felmentő rendelkezés született. A bejelentett másodfellebbezések a Be. 615. § (3) bekezdés a) és b) pontján alapulnak, azok jogosulttól származóak és határidőben kerültek előterjesztésre, így joghatályosak.

[74] Az ítéltábla a másodfellebbezést a Be. 620. § (1) bekezdés alapján nyilvános ülésen bírálta el.

[75] A harmadfokú nyilvános ülésen a fellebbviteli főügyészség képviselője fenntartotta a fellebbezést és az írásban előadott érveket, a védelmi fellebbezéseket nem tartotta alaposnak, ezen túlmenően azonban felhívta a figyelmet arra is, hogy a másodfokú ítélet indokolása az előre eltervezettség, a vádlottak gyors helyszínre érkezése vonatkozásában több helyen pontatlan, nem tényyszerű, ezért e részek mellőzését kérte, mely egyébként a megállapított tényállást nem érinti.

[76] Az I. r. vádlott védője a fellebbezés írásbeli indokait változatlanul fenntartotta, és a védenccé felmentését kérte valamennyi terhére rótt bűncselekmény vonatkozásában, mert álláspontja szerint az adásvételi szerződés egy nemlétező szerződés volt, mert azon vevőként nem a sértett, hanem egy cég volt feltüntetve, ezért annak nem lehet magánokirati jellege.

[77] A II. r. vádlott védője szintén fenntartotta az általa írásban előadott érveket, de külön kiemelte, hogy a II. r. vádlott nem volt jelen a gépjármű megtekintésekor, átadásakor, ezt az ítélet indokolása helytelenül tartalmazza, ez ellentétes a történeti tényállásban rögzítettekkel is. A II. r. vádlott csak belesodródott az eseményekbe, az, hogy részéről itt egy előre megtervezett, fondorlatos cselekményről lenne szó, fel sem merülhet. Az előre kiterveltség vonatkozásában rögzített másodfokú bírósági álláspont csak feltételezéseken alapul, az nincs bizonyítva. Utalt arra is, hogy a vádlottak és a sértett között normális beszélgetés volt az elején, ahol több minden felmerült megoldási módként, és csak később fokozódott a beszélgetés hangneme, mely egyezkedés abba a 6 percbe, amíg rendőrt hívtak, bőven belefért. A szavahihetőség kapcsán pedig megjegyezte, hogy számára érthető volt az elsőfokú bíróság álláspontja e tekintetben, mert ott ült a tárgyaláson és a jegyzőkönyvek nem mindig adják vissza az ott elhangzottakat. Felvetette azt is, hogy számára nem született megnyugtató válasz arra a kérdésre, hogy a kérdéses gépjármű idegen dolognak minősült-e az I. r. vádlott számára, hogy volt-e érvényes adásvételi szerződés akkor, amikor az sem tisztázott, hogy a sértett jogosult volt-e a vevő cég képviselőjére.

[78] Az I. r. vádlott nyilatkozott a személyi körülményeire és felszólalt az ügy érdekében, valamint az utolsó szó jogán.

[79] Az I. r. vádlott a személyi körülményei körében a korábbi ítéletekben foglaltakhoz képest arról számolt be, hogy nyolc általános iskolai osztályt végzett, hidegburkoló szakképzettséget szerzett, jelenleg autómentőként dolgozik név² egyéni vállalkozónál, a havi jövedelme 400-500.000 forint között mozog, valamint másodállásban alkalmi jelleggel gépjárműkereskedéssel is foglalkozik, melyből származó jövedelme változó, van olyan hónap, ami nyereséges és van olyan, ami veszteséges. Gyermekai 14 és 16 évesek, a név³ nevű lánya a lábszárcsont jóindulatú daganatos megbetegedésében szenved és emiatt folyamatos orvosi ellenőrzés és kezelés alatt áll. A fiúgyermekénél pedig depressziós tünetek alakultak ki, és időnként gyulladás jelenik meg a szervezetében, emiatt góckutatást végeznek nála. Az élettársi kapcsolata két hónapja megszakadt, de a volt élettársa továbbra is segít a gyerekek ellátásában, gondozásában. Egy Mercedes A200 típusú 2011-es évjáratú személygépkocsi képezi a tulajdonát. Megtakarítással nem rendelkezik.

[80] Az ügy érdemében és az utolsó szó jogán a vádlott azt hangsúlyozta, hogy bűncselekményt nem követett el, ártatlan. A kiskorú gyermekeiről egyedül gondoskodik, nem lesz több büntetőügye. Az adásvételi szerződés álláspontja szerint nem jött létre, mert nem volt ott annak a cégnek a vezetője, aki vette az autót, így a tulajdonosi viszonyokban változás nem következett be. A sértett hívta őt a helyszínre és már a telefonban elállt a vételi szándékától, utána mondta, hogy trélert sem tud fogadni, ő pedig kijelentette, hogy nem fizet neki semmilyen trélert. A sértett elállt a vételi szándékától, az autót nem akarta megtartani, ő odaadott neki a helyszínen 80.000 forintot, a fennmaradó részt helység² adta volna, de nem mentek utánuk. A Fiat ***12ből vette ki járó motornál az akkumulátort és azzal vitte haza a Fordot, így üzemképesé tudta tenni egy időszakra a lerobbant autót. Előadta, hogy arra szeretett volna még bizonyítékot becsatolni, hogy autókereskedő, de tudomásul veszi, hogy erre már nincs lehetősége.

[81] A Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság a Be. 618. § (1) bekezdése alapján a másodfokú bíróság ítéletének a fellebbezéssel sérelmezett ellentétes döntését, azon rendelkezését, illetve részét, amelyet az elsőfokú bíróság ítéletének az ellentétes döntéssel összefüggő felülbírálatára eredményezett, valamint az első és másodfokú bírósági eljárást – arra tekintet nélkül bírálta felül, hogy ki milyen okból fellebbezett, valamint a Be. 618. § (2) bekezdése alapján hivatalból vizsgálta az egyszerűsített felülvizsgálat tárgyát képező kérdéseket is, illetve vizsgálta a Be. 618. § (3) bekezdés a) pontja alapján az ítélet fellebbezéssel nem érintett része vonatkozásában is a Be. 590. § (5) bekezdés a-c) pontjában meghatározottakat.

[82] A II. r. vádlott vonatkozásában az okirattal visszaélés vétsége vonatkozásában a bűnösség megállapításának a mellőzését jogorvoslati támadás nem érte, így az a harmadfokú eljárásban nem volt vizsgálható.

[83] Az eljárási szabálysértések vizsgálatakor az ítéltábla a felülbírálat során nem észlelt olyan - a Be. 607. (1) bekezdése és 608. § (1) bekezdése szerinti - eljárási szabálysértést, amely feltétlen hatályon kívül helyezési okot képez, az ügy érdemi elbírálását kizárja és nem tapasztalt a Be. 609.§-a szerint hatályon kívül helyezéshez vezető az ügy érdemére kiható és nem orvosolható eljárási szabálysértést sem.

[84] A Be. 619. § (1) bekezdése szerint a harmadfokú bíróság a határozatát arra a tényállásra alapítja, amely alapján a másodfokú bíróság az ítéletét meghozta, kivéve, ha a másodfokú bíróság ítélete a fellebbezéssel sérelmezett ellentétes döntés tekintetében megalapozatlan.

[85] A másodfokú bíróság az ítélet indokolásában helytálló érvekkel mutatott rá, hogy az elsőfokú bíróság tényállása milyen megalapozatlansági hibákban szenvedett, az iratellenes megállapításokat és a tényből tényre levont helytelen következtetéseket részletesen és helytállóan elemezte, azokat a harmadfokú bíróság megismételni nem kívánja. A másodfokú

bíróság ezt követően, figyelemmel a Be. 593. § (2) bekezdésében foglaltakra, maga végezte el a bizonyítékok vizsgálatát az eljárási szabályok megtartása szempontjából és tartalmi szempontból. Részletesen számot adott arról, hogy mely bizonyítékot és miért fogadott el, másokat mely okból és miért vetett el. Mérlegelése nem volt egyoldalú, abban szubjektivitás nem volt fellelhető, az értékelés, melyről számot adott, valamennyi az ügy megítélése szempontjából lényeges körülményre kiterjedt, az abból levont következtetések helyenként pontatlanok voltak, erre a későbbiek során az ítéltábla külön kitér majd, abban azonban nem tévedett, hogy a megalapozatlanság kiküszöbölésekor a tényállást – I. r. vádlott ellentmondásos vallomásaival szemben – sértett1 és tanú1 tanúvallomására, tanú2 tanú nyomozati és tanú5 tanú tárgyalási vallomására és az azt alátámasztó segélyhívó hangfelvételek tartalmára, a híváslisták adataira és az egyéb okirati bizonyítékokra alapította. Annak is indokát adta, hogy tanú2 tanú esetében miért a nyomozati vallomását tartotta elfogadhatónak. Mindemellett megjegyzi a másodfokú bíróság, hogy az autó adásvétel előtti megtekintése körében elfogadható volt eltérő értékelés nélkül tanú3 tanúvallomása is, mely felolvasással került ismertetésre, és amely más adatokkal nem volt cáfolható, mely szerint ő mutatta meg az autót a sértettnek és barátjának, tett bele akkumulátort és elment velük próbaútra. E vallomás egybecsengett a sértett és tanú1 tanú vallomásával is.

[86] A másodfokú bíróság által megállapított tényállást a harmadfokú bíróság alapvetően megalapozottnak találta, azonban az a Be. 619. § (3) bekezdés a) pontja alapján csak kisebb helyesbítésre, korrigálásra szorult.

[87] A Be. 592. § (2) bekezdés c) pontja alapján iratellenesnek mutatkozott a tényállás [35] bekezdésében, amikor azt rögzítette a törvényszék, hogy helység6 ismeretlen személy szerelte be az akkumulátort az autóba és ment el a sértettel és barátjával próbaútra, ugyanis ez a személy az eljárás adatai alapján, a fentebb írtak szerint beazonosítható volt tanú3 személyében, ezért ezt ekként korrigálta a harmadfokú bíróság.

[88] E megállapítás tükrében, melyre egyébként maga a törvényszék sem adott magyarázatot és azt nem is így jelenítette meg a tényállásban, mellőzni kellett az ítélet indokolásának [84] bekezdéséből azon megállapítást, hogy a II. r. vádlott helyezett volna be egy akkumulátort a Ford gépkocsiba. A II. r. vádlottnak tanú3 vallomása szerint is annyi szerepe volt az előzményeket illetően, hogy a Fordot a próbautat követően a II. r. vádlott vezette helység4, az ő társaságában, ahol megkötésre került az adásvételi szerződés.

[89] Ezen túlmenően a Be. 592. § (2) bekezdés a) pontja alapján a tényállás hiányos is volt, mert a rendelkezésre álló adatok alapján nem került rögzítésre, hogy a sértett a gépjárművet a saját egyéni vállalkozása nevére vásárolta, melynek során az adásvételi szerződést „sértett3 e.v.” pecsétjével látta el. Az ítélet [35] bekezdését e megállapítással egészíti ki a harmadfokú bíróság.

[90] sértett1 sértett ugyanis az elsőfokú bíróság előtt a 2021. május 13. napján tartott tárgyaláson (41. számú jegyzőkönyv) úgy nyilatkozott, hogy az adásvételi szerződés szabályosan lett kitöltve, mert ha szabálytalan lett volna, erre az I. r. vádlott felhívta volna a figyelmét. Valóban pecsétet nyomott az adásvételi szerződésre, éppen autókereskedés volt a vállalkozása, az aláírások is rákerültek a szerződésre, mind a négy aláírás, mind a négy példányra. E vallomásával csengett egybe, hogy feljelentését a cselekményt követő napon email útján, 2019. július 19. napján kiegészítette (nyomozati irat 49. oldal) az autó hirdetésének az általa ismert adataival, valamint közölte, hogy az autóban maradt a céges bélyegzője, mely sértett3 e.v. (egyéni vállalkozó) felirat szerepel és annak egyéb adatait is feltüntette. Ezen adatok alapján egyértelműen megállapítható, hogy a sértett jogosult volt az adásvételi szerződés megkötésére, az ügylet érvényesen létrejött, a vételár kifizetése megtörtént és a gépjármű átadásra is került. E tény az adásvételi szerződés érvényessége tekintetében felmerült kételyeket is eloszlatja.

[91] A másodfokú bíróság felrótta az elsőfokú bíróságnak, hogy más-más jogi következtetéseket vont le az adásvételi szerződés érvényességéből fakadóan az okirattal visszaélés vétsége és a rablás büntette vonatkozásában, mely azonban az egyéb bizonyítékok helytelen értékeléséből is eredt, e dilemma azonban a másodfokú bíróság által elfogadott bizonyítékok alapján kiküszöbölésre került, és különösebb polgári jogi okfejtés nélkül is nyilvánvaló az, hogy a sértett szándéka semmiképpen nem irányult arra -ilyen elállási szándéka nem volt-, hogy az általa megvásárolt autót a vételár részére történő visszafizetés hiányában az I. r. vádlottnak visszaadja, erre, illetve az autó indítókulcsának az átadására csak a tényállásban rögzítettek szerint, az őt ért fenyegetés következtében, félelmében, úgy került sor, hogy ezt megelőzően már az adásvételi szerződés megsemmisítése sem tükrözte az ő akaratát.

[92] A tényállásban a másodfokú bíróság alappal nem rögzítette, hogy az I. r. vádlott részéről a helyszínen bármilyen összegű pénz átadására került volna sor a sértett részére. Az I. r. vádlott erre irányuló, több variációt is tartalmazó védekezését ugyanis cáfolta a sértett egyértelmű tárgyalási nyilatkozata, mely szerint ilyenre nem került sor, a védő által hivatkozott sértetti megjegyzés, hogy a 80.000 forint az nem a vételár fele, nem az összeg átadásának az elismerése volt a részéről, hanem csupán egy ironikus megjegyzés, annak ismeretében, hogy arra korábban már határozott választ adott. Megjegyzi a harmadfokú bíróság, hogy a cselekménynél jelen lévő II. r. vádlott sem nyilatkozott a tanúként tett és később terhelti minőségében is fenntartott vallomásában arról, hogy pénzáttadást látott volna. Az I. r. vádlott feleségének, név4nak a tanúként e körben tett, az I. r. vádlottól származó információkon alapuló vallomásának az elfogadása mindezek alapján nyilván szóba sem kerülhetett. E mérlegelést támasztja alá áttételesen az a körülmény is, hogy a sértett részére az I. r. vádlott őrizetbe vételét követően 200.000 forint átutalására került sor, melyet az I. r. vádlotti védekezés nem indokolt volna.

[93] Mind a védők, mind a fellebbviteli főügyészség részéről kritika érte a másodfokú bíróság indokolásában foglaltakat a cselekmény előre eltervezettsége tekintetében, mely aggályokat a harmadfokú bíróság is osztott. A rendelkezésre álló bizonyíték tükrében ugyanis nem lehetett kétséget kizáróan rögzíteni azt, mint amely következtetésre a törvényszék jutott, hogy a vádlottak szándéka már a kezdetektől az lett volna, hogy az autót visszaszerzik anélkül, hogy a vételárat visszafizetnék, és hogy ennek érdekében történtek volna a másodfokú bíróság részéről szokatlannak és életszerűtlennek minősített felajánlások a vádlotti oldalról, illetve esetlegesen a még több pénz kicsalásának a célzatával.

[94] Az a feltevés nyilván nem volt alap nélküli a másodfokú bíróság részéről, hogy az I. r. vádlott tudott az autó hibájáról, amelyet először eltitkolt a vevő elől, és ebből kiindulóan azzal is számolnia kellett, hogy ebből a későbbiek során probléma alakulhat ki, amelyet alátámaszt az is, hogy a sértett hívásánál már maga is beszél a pénz visszafizetéséről, de e körülményekből az események lejátszódására figyelemmel, hogy először a probléma megoldásának keresése normális hangnemben folyt és csak az adásvételi szerződés összetépését követően kezdődött meg a fenyegetés a vádlottak részéről, az mindössze feltételezés szintjén és nem ítéleti bizonyossággal rögzíthető, hogy a vádlottaknak már eredetileg is, előre eltervezetten olyan szándéka lett volna, hogy az autót a pénz visszafizetése nélkül visszaszerzik, már eleve ezzel az elképzeléssel mentek volna a helyszínre, ezért az erre utaló valamennyi megállapítást mellőzi az ítélet indokolásából a harmadfokú bíróság, amelyet egyébként a hivatkozott rendkívüli gyorsasággal a helyszínre érkezés sem erősített meg, hiszen ilyen nem volt, ugyanis az autó második leállítását követően közel egy óra telt el, mire a vádlottak a helyszínre értek.

[95] Mindezen pontosításokkal kiegészítve a másodfokú bíróság által megállapított tényállást a harmadfokú bíróság megalapozottnak találta, az irányadó volt a harmadfokú

eljárásban is, a védői okfejtések, amelyek alapvetően a mérlegelést támadták, a fentieken túl nem foghattak helyt.

[96] Az I. r. vádlott személyi körülményeit a harmadfokú bíróság a nyilvános ülésen az általa előadottak alapján annyiban egészíti ki, illetve pontosítja, hogy az I. r. vádlott a személyi körülményei körében a korábbi ítéletekben foglaltakhoz képest arról számolt be, hogy nyolc általános iskolai osztályt végzett, hidegburkoló szakképzettséget szerzett, jelenleg autómentőként dolgozik név² egyéni vállalkozónál, a havi jövedelme 400-500.000 forint között mozog, valamint másodállásban alkalmi jelleggel gépjárműkereskedéssel is foglalkozik, melyből származó jövedelme változó, van olyan hónap, ami nyereséges és van olyan, ami veszteséges. Gyermekai 14 és 16 évesek, a név³ nevű lánya a lábszárcsont jóindulatú daganatos megbetegedésében szenved és emiatt folyamatos orvosi ellenőrzés és kezelés alatt áll. A fiúgyermekénél pedig depressziós tünetek alakultak ki, és időnként gyulladás jelenik meg a szervezetében, emiatt góckutatást végeznek nála. Az élettársi kapcsolata két hónapja megszakadt, de a volt élettársa továbbra is segít a gyerekek ellátásában, gondozásában. Egy Mercedes A200 típusú 2011-es évjáratú személygépkocsi képezi a tulajdonát. Megtakarítással nem rendelkezik.

[97] Az I. r. vádlott előéleti adatait a harmadfokú bíróság annyiban pontosítja, hogy a Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság 6.B.1242/2016/87. számú ítéletének kelte 2018. december 5. napja. Az I. r. vádlottat e büntetéséből 2021. június 17. napján bocsátották feltételes szabadságra.

[98] Itt utal az ítéltábla arra, hogy az I. r. vádlott vonatkozásában a későbbiekben kifejtésre kerülő indokok alapján az elkövetéskori büntető anyagi jogszabály került alkalmazásra, mely törvény a 97. § (2) bekezdésében rögzíti, hogy a büntetőjogi felelősség megállapítására, a kiszabott büntetésre és az alkalmazott intézkedésre vonatkozó adatokat közhiteles hatósági nyilvántartás tartalmazza a törvényben meghatározott időpontig, ezt követően hátrányos jogkövetkezmény az elítélés miatt már nem állapítható meg az elítélttel szemben. A visszaesés és az ahhoz fűződő, e törvényben meghatározott hátrányos jogkövetkezmények a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény 389. §-a szerint, az újabb bűncselekmény elkövetéséhez legközelebbi időpontban a bűnügyi nyilvántartásból beszerzett adatok alapján akkor is megállapítandók, ha utóbb ezek az adatok törlésre kerültek.

[99] Mindezekre tekintettel az állapítható meg, hogy amely adatot a bűnügyi nyilvántartás már nem tartalmaz, az nem létező adatnak tekintendő. (BH.2019.154.)

[100] E szabályozás alapján az I. r. vádlott előéleti adatai közül mellőzni kellett a Dunaújvárosi Járásbíróság 15.B.61/2016/34. számú ítéletével kiszabott büntetés feltüntetését, mert ezen elítélést a harmadfokú bíróság által beszerzett bűnügyi nyilvántartás már nem tartalmazza és az visszaesést megalapozó jelentőséggel sem bírt.

[101] Ugyanakkor fel kellett tüntetni, hogy az I. r. vádlottal szemben a Dunaújvárosi Járásbíróság a 2020. június 15. napján kelt és 2020. június 29. napján jogerőre emelkedett 15.Bpk.171/2020/4. számú büntetővégzésével a 2019. szeptember 22. napján elkövetett lopás vétsége miatt 260 óra közérdekű munka büntetést szabott ki és 23.800 forint erejéig vagyonelkobzást rendelt el.

[102] A II. r. vádlott személyi körülményeit a harmadfokú bíróság a védő által becsatolt iratok és a fellebbezésben megjelölt tények alapján azzal pontosítja, hogy a II. r. vádlott 2024. november 5. napján egyéni vállalkozói tevékenységbe kezdett, melynek keretében a Wolt Magyarország Kft. részére ételfutárként dolgozik, a 2024. december hónapra eső havi jövedelme 296.313 forint volt. Az élettársa jelenleg álláskereső.

[103] Az I. és II. r. vádlott ellen más büntetőeljárás nincs folyamatban, a tagállami ítéletek nyilvántartásában nem szerepelnek

[104] A Btk. 2. § (1)-(2) bekezdése szerint a bűncselekményt az elkövetés idején hatályban lévő törvény szerint kell elbírálni. Ha azonban a cselekmény az elbírálásakor hatályban lévő új büntető törvény szerint már nem bűncselekmény, vagy enyhébben bírálandó el, akkor az új törvényt kell alkalmazni. A másodfokú bíróság, bár annak indokait nem fejtette ki, de indokolásából kitűnően - a pénzbüntetés egynapi tételének az összegét az I. r. vádlott esetében a törvényi minimumban határozta meg- az elkövetéskor hatályos Btk. rendelkezéseit alkalmazta, mely helytálló volt.

[105] A harmadfokú bíróság az alkalmazott anyagi jogszabályt vádlottanként, illetve a vád tárgyává tett bűncselekményekre vonatkozóan vizsgálta, és ennek során megállapította, hogy a vád tárgyává tett bűncselekmények büntetési tételkerete nem változott, mint ahogy a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjára vonatkozó rendelkezés sem.

[106] A pénzbüntetésre vonatkozó elkövetéskori szabályozás szerint -Btk. 50. § (3) bekezdés- az egynapi tétel összegét legalább ezer, legfeljebb ötszázezer forintban kell meghatározni, míg ugyanezen jogszabályhely az elbírálás időpontjában az egynapi tétel összegét legalább ezerháromszáz, legfeljebb hatszázötvenezer forintban határozta meg.

[107] A Btk. 97. § (3) bekezdésének 2024. augusztus 1. napjával történt beiktatása, mely a fentebb idézett (1) és (2) bekezdés alkalmazhatósága vonatkozásában szigorítást jelent, mert kimondja, hogy az e törvény szerint a korábbi elítéléshez fűződő büntetőjogi jogkövetkezmények nem minősülnek az (1) bekezdés szerinti hátrányos jogkövetkezménynek és a büntetőjogi jogkövetkezményeket megalapozó korábbi elítélés adatait elsősorban a bűnügyi nyilvántartási rendszer adatai alapján kell megállapítani, szintén az elkövetéskori Btk. alkalmazására ad alapot az I. r. vádlott vonatkozásában. A főszabály szerint irányadó elkövetéskori büntető törvény alkalmazása a II. r. vádlott esetében is helytálló, az elbíráláskori büntető törvény esetében sem kedvezőbb.

[108] Mindezek mellett az irányadó tényállás alapján tehát a másodfokú bíróság okszerűen következtetett az elkövetéskori Btk. szabályozásából kiindulva a vádlottak bűnösségére, a terhükre rótt vagyon elleni erőszakos bűncselekmény jogi minősítését illetően azonban tévedett, míg az elkövetési alakzatok (társtettesi elkövetés) megállapítása törvényes volt.

[109] Az ügyészség a vádlottakat a Btk. 365. § (1) bekezdés a) pontjában meghatározott és e szerint minősülő, társtettesként elkövetett rablás büntetével vádolta, a másodfokú bíróság pedig a vádlottak büntetőjogi felelősségét a Btk. 367. § (1) bekezdésében meghatározott és a (2) bekezdés b) pontja szerint minősülő, élet vagy testi épség elleni fenyegetéssel elkövetett zsarolás büntetében látta megállapíthatónak.

[110] Indokolásában kifejtette, hogy a Btk. 365. § (1) bekezdésének a) pontjába ütköző és aszerint minősülő rablás büntette esetében az erőszak mindig személy elleni, lenyűgöző és akaratot bénító fizikai támadásban nyilvánul meg, amely lehetetlenné teszi a sértetti ellenállást. Az erőszak mindig a sértetti akarat megtörésére irányul, kizárólag a dolog elvétele érdekében. Jelen esetben fizikai, vagy dologra irányuló, de áttevődő erőszakra nem volt szó.

[111] Az élet vagy testi épség elleni közvetlen fenyegetés a Btk. 459. § (1) bekezdés 7. pontjában [eltérő rendelkezés hiányában súlyos hátrány kilátásba helyezése, amely alkalmas arra, hogy a megfenyegetettben komoly félelmet keltsen] írt fogalmához képest a rablásnál megkívánt fenyegetés szűkebb körű, kvalifikált fenyegetés, a kilátásba helyezett súlyos hátrány az élet vagy testi épség sérelme, amelynek azonnali bekövetkezésével kell számolni.

[112] Álláspontja szerint a fenyegetés lenyűgöző ereje, az élet vagy testi épség sérelmének közvetlen bekövetkezése szintén nem volt megállapítható, mivel a megöléssel, vagy az elásással való fenyegetőzés az általános fogalmat kimeríti ugyan, de a végrehajtáshoz szükséges eszköz, a kés elő nem vétele csak egy későbbi, távolabbi időpontban bekövetkező sérelemmel való fenyegetésre alkalmas, azonnali bekövetkezésével nem kellett számolni.

Ellenben a fenyegetés mindenképpen egy súlyos hátrány kilátásba helyezése, mely alkalmas volt arra, hogy a sértettben komoly félelmet keltsen. E félelem indokolta a többszöri és egyre sürgetőbb segítségkérést a rendőrségtől.

[113] Utalt arra, hogy a fenyegetés ugyanakkor a Btk. 367. § (1) bekezdésében meghatározott zsarolás esetében megegyezik a Btk. 459. § (1) bekezdés 7. pontjában írt általános meghatározással. A fenyegetésnek itt, a rablással ellentétben, nem kell lenyűgöző erejűnek, sem közvetlennek lennie, és alapesetben nem kell az élet vagy testi épség ellen irányulnia. Ugyanakkor a kilátásba helyezett hátránynak kellően konkrétan kell lennie, mely képes az akaratot hajlítani.

[114] A vádlottak fenyegetése jelen ügyben arra irányult, hogy a sértett vagy fizessen nagyobb összeget a már korábban tőlük megvásárolt gépkocsiért, vagy később arra, hogy eltűrje, azt a vádlottak visszaveszik tőle akaratával ellentétesen, a vételár visszafizetése nélkül.

[115] A kényszerítés a vádlottak jogtalan haszonszerzési céllal alkalmazták, mivel egyrészt az autóért való többletkövetelésükről eleve tudták, hogy az jogtalan, valamint azt is, hogy a gépkocsi elvételével a vételár visszafizetése nélkül jogtalan haszonra tesznek szert, mellyel vagyoni hátrányt okoznak a sértettnek.

[116] Mivel a vádlottak az élet elleni súlyos fenyegetést alkalmaztak, ezért cselekményüket a Btk. 367. § (2) bekezdés b/ pontja szerint minősítette. A vádlottak az autó elvételével tényleges vagyoni hátrányt is okoztak, ezért a cselekmény befejezett.

[117] Mint ahogy arra a másodfokú bíróság is utalt, a Btk. 365. §-a szabályozza a rablás törvényi tényállását. A rablás vagyon elleni erőszakos bűncselekmény, amely nemcsak a tulajdonviszonyokat, hanem a személyi, cselekvési szabadságot is támadja, ezáltal a bűncselekmény jogi tárgya kettős: egyrészt a tulajdonjog, másrészt az egyén cselekvési szabadsága.

[118] A rablás három alapesete közül a jelen ügyben releváns fordulat szerint rablást követ el, aki idegen dolgot jogtalan eltulajdonítás végett úgy vesz el másától, hogy e végből valaki ellen erőszakot, illetve az élet vagy a testi épség elleni közvetlen fenyegetést alkalmaz [Btk. 365. § (1) bekezdés a) pont].

[119] A rablás ezen alapesetének az elkövetési magatartása kettős: a dolog elvétele mint célcselekmény, és az erőszak vagy az élet, testi épség elleni közvetlen fenyegetés mint eszközcselekmény.

[120] A Btk. a fenyegetés általános fogalmát határozza meg az értelmező rendelkezések között, mint ahogy arra a másodfokú bíróság is utalt [Btk. 459. § (1) bekezdés 7. pont].

[121] A rablásra vezető élet vagy testi épség elleni közvetlen (kvalifikált) fenyegetés ehhez képest valóban szűkebb körű. A fenyegetés szóban vagy ráutaló magatartással megvalósuló pszichés kényszerítő ráhatás. A fenyegetés – egyebek mellett – abban is különbözik az erőszaktól, hogy míg az erőszak emberről emberre terjed, addig a fenyegetés rendszerint az erőszak kilátásba helyezése. A fenyegetésnek az élet vagy a testi épség ellen kell irányulnia és közvetlennek kell lennie. Közvetlen a fenyegetés, ha a kilátásba helyezett súlyos sérelem azonnali bekövetkezésének reális esélye fennáll.

[122] A fenyegetésnek akaratbénítónak kell lennie; olyan, a sértett ellenállását megtörőnek, amely hatása alatt a sértett a dolog elvételének megakadályozására képtelenné válik. Azt a kérdést, hogy a fenyegetés összhatásában milyen erejű volt, elsősorban a sértett helyzetéből szemlélve kell vizsgálni. Az elkövető részéről elegendő az, ha a fenyegető magatartás kifejtésekor a sértett helyzetét és a fenyegetést esetleg befolyásoló egyéb körülményeit, állapotát ismeri (BH1983. 393.).

[123] Az erőszaknak, illetve az élet, testi épség elleni fenyegetésnek célzatosnak kell lennie; az elkövető abból a célból cselekszik, hogy az idegen dolgot elvegye, vagyis a lopást végrehajtsa.

[124] Az erőszak, az élet vagy testi épség elleni közvetlen fenyegetés alkalmazását követi a célcselekmény, az idegen dolog elvétele. Az elvétel általában megfelel a lopás elkövetési magatartásának azzal, hogy az elvétel körébe tartozik az is, ha az erőszak, avagy az élet vagy testi épség ellen irányuló közvetlen fenyegetés hatására a passzív alany a dolgot maga adja át – a rablás elkövetőjének akaratából – az elkövetőnek.

[125] Az erőszak vagy fenyegetés a rablás ezen fordulatainál tehát a lopás eszközcselekménye, ez az eszközcselekmény emeli a lopást rablássá (BH2010. 320., BH2000. 383.).

[126] A rablás tárgyalt változata az eszköz- és a célcselekmény kifejtésével jut befejezett szakba.

[127] A zsarolás és rablás elhatárolása szempontjából lényeges, hogy a zsarolás elkövetési magatartása nem az elvétel, hanem a tettes arra kényszeríti a sértettet, hogy valamit tegyen, ne tegyen, vagy eltűnjön. A zsarolás és a rablás azonban nem a fenyegetés „intenzitása”, hanem tartalma és jellege alapján határolandó el. (BH2024. 31.)

[128] Jelen esetben a vádlottak fenyegetése a tartalmát tekintve a sértett és a vele lévő személy testi épsége ellen irányult, indulatosan, fenyegetően indultak feléjük és azt kiabálták, hogy meg fogják őket ölni, elvágják a torkukat és elássák őket, és mint ahogy a tényállás is rögzíti, a sértett és barátja nagyon megijedtek, komolyan féltették az életüket. A helyzet súlyosságát mutatja az is, hogy a kívülálló tanú2 sem távozott el a helyszínről, csak távolabb állt az autójával, mert féltette a vádlottaknál jóval fiatalabb és gyengébb fizikumú személyeket, látva és hallva a vádlotti fellépéseket. tanú1 pedig még az autójával is távolabb állt a vádlottaktól, mivel attól is tartott, hogy abban kárt fognak tenni. A sértett tárgyalási vallomásaiban pedig úgy nyilatkozott, hogy „alapvetően nem vagyok egy ijedős, de ebben a szituációban rendkívül féltém és ténylegesen veszélyben éreztem az életemet és azon voltam, hogy bármiféle erőszakos cselekedet nélkül megússzuk ezt az egészet”. E fenyegetések az azonnali beváltás ígérletét nem vitatottan magukban hordozták, melyet egyébként a rendőrség azonnali és többszöri értesítése is alátámaszt, függetlenül attól, hogy a vádlottak kést nem vettek elő, illetve a sértett és társa náluk ilyen eszközt nem látott, de a vádlotti fellépés erőszakos jellege miatt a késhasználata nem volt kizárható a kés elővétele hiányában sem, másrészt a kilátásba helyezett megölés és megütés kivitelezéséhez az nem volt feltétlenül szükséges. Ezzel egyezően rögzítette a másodfokú bíróság is a [82] bekezdésben, hogy a késsel való megöléssel fenyegetés értékelését nem befolyásolja az, hogy előkerült-e a kés, vagy nem, mivel a vádlottak által ily módon kifejtett fenyegetés is elegendő lehet a sértettben és a tanúban jelentős fokú félelem kialakításához, hiszen pont az volt a félelem alapja, hogy elhitték, hogy az agresszívan fellépő vádlottak a kés elővétele nélkül is azt bármikor elővehetik és beválthatják a fenyegetést.

[129] A vádlottak cselekménye a gépjármű eltulajdonítása érdekében annak megszerzésére, a jármű visszavontatására, illetve az indítókulcs átadására irányult. A sértett végül a torkának elvágásával való fenyegetés hatására adta át az autó indítókulcsát, mellyel aztán a vádlottak az autó vételárának visszafizetése nélkül távoztak. A kiszolgáltatott helyzetben lévő sértettnek az adott helyzetben választási lehetősége nem volt, joggal tartott attól, hogyha a kulcsot, és ezzel az autót nem adja át, a testi épsége is veszélybe kerül, így a fenyegetés az akaratát megtörte, a dolog elvételének a megakadályozására képtelenné vált.

[130] A sértett a vételár kifizetésével a gépjárművet nem vitásan megvásárolta, az részére átadásra és a tulajdonába került, melyen az a körülmény, hogy az I. r. vádlott az ezt igazoló

adásvételi szerződést összetépte, nem változtatott, a gépjármű a vádlottak számára idegen ingó dolognak minősült. A sértett tulajdonjogát igazoló okirat összetépése, majd a gépkocsi azt követő – a sértett akarata ellenére történt – visszavétele, nem hagy kétséget afelől sem, hogy a vádlottakat a jogtalan eltulajdonítás szándéka vezette. Mindezt nem teszi kétségessé az sem, hogy I. r. vádlott mielőtt elhajtott a gépkocsival azt közölte a sértettel, hogy ha kell a pénze menjen utánuk helység⁴. Ez ugyanis a vádlott számára is felismerhetően a sértetti kiszolgáltatottságot csak tovább növelte volna, az adás-vételi szerződés összetépésének köszönhetően a tulajdonjog okirattal történő igazolása lehetetlenné, a jármű visszavételhez hatósági segítség igénybevétele szinte kilátástalanná vált.

[131] Mindezen körülmények alapján az élet vagy testi épség ellen irányultság és a közvetlenség az akaratot megtörő – rablási – fenyegetés többletismérvei, és a célcselekmény, a dolog eltulajdonítási célú elvétele is megvalósult, így a vádlottak cselekménye nem minősülhet zsarolás minősített eseteként, ezért a vádlottak erőszakos vagyoni elleni cselekményét a harmadfokú bíróság figyelemmel arra, hogy a Btk. 365. § (1) bekezdés a) pontjában meghatározott rablás büntettének valamennyi törvényi tényállási eleme megvalósult, ekként minősítette, melyet a szándékegységben történt elkövetésre figyelemmel a vádlottak társtettesként követtek el. A II. r. vádlott, aki az I. r. vádlott és a sértett, illetve a vele lévő barátja között lezajlott vitát végig nyomon követte és tisztában volt az előzményekkel is, az adásvételi szerződés összetépését követően maga is tevőlegesen csatlakozott be a cselekménybe az általa kifejtett, az I. r. vádlottéval azonos fenyegetés révén. A II. r. vádlott nyilván nem gondolhatta, hogy egy polgári jogvita békés rendezésében vesz részt, ahol csak az a nyitott kérdés, hogy az autó hogyan kerüljön vissza helység⁴, úgy, hogy közben az autó vételárának a visszafizetése nem történt meg és a sértett a fenyegetésük hatására, félelmében nem is képes az akaratának megfelelő magatartás tanúsítására. Az eseményekből, az adás-vételi szerződés összetépéséből, fel kellett ismernie azt is, hogy a cselekmény a továbbiakban a gépkocsi eltulajdonítását célozza, melytől el nem határolódott, abban tevékenyen maga is részt vett.

[132] Az I. r. vádlott terhén megállapított további bűncselekmény, az okirattal visszaélés vétsége tekintetében a felmentésre az irányadó tényállás és a fentebb rögzítettek alapján nem volt alap, a gépjármű tulajdonjogának átruházását igazoló adásvételi szerződés kétséget kizáróan magánokiratnak minősül, melynek az összetépése az I. r. vádlott részéről megvalósítja az adott bűncselekményt, hiszen annak célja nem lehetett más, minthogy a sértett tulajdonjogi igénye érvényesítését, tulajdonjoga nyilvántartásba történő bejegyzését ellehetetlenítse.

[133] A Btk. 80. § (1) bekezdés értelmében a büntetést céljának szem előtt tartásával a törvényben meghatározott keretek között úgy kell kiszabni, hogy igazodjék a bűncselekmény tárgyi súlyához, a bűnösség fokához, az elkövető társadalomra veszélyességéhez, továbbá az egyéb súlyosító és enyhítő körülményekhez.

[134] Ahogy a büntetéskiszabás során értékelhető tényezőkről szóló 56/2007. számú BK vélemény is rögzíti, a bíróság által megállapított minősítéshez kapcsolódó büntetési keret – figyelembe véve a Btk. Általános Része rendelkezéseit is – büntetést meghatározó alapvető tényező. Ez jelöli ki azokat a határokat, amelyek között a súlyosító és enyhítő – összefoglalóan a büntetést befolyásoló – körülmények a büntetést alakíthatják. Ezeket tehát nem elvont általánosságban, nem mechanikusan, hanem a konkrét ügy tényeire vonatkoztatva, egymással egybevetve, összefüggésükben kell értékelni, és a határozatban megindokolni. Nem a számuk, hanem az adott esetben meglévő hatásuk a döntő a büntetés meghatározásánál. Az elkövetett bűncselekmény tárgyi súlya, a vádlott személyében rejlő társadalomra veszélyesség, az enyhítő és súlyosító körülmények együttes értékelése mellett

kell megválasztani a vádlottal szemben az adott ügyben a büntetési célok elérését biztosító joghátrányt.

[135] Mindezek figyelembevételével az állapítható meg, hogy a büntetés kiszabásánál irányadó körülményeket az elsőfokú és a másodfokú bíróság csak részben tárta fel helyesen, azok pontosításra szorultak.

[136] Az I. r. vádlott vonatkozásában összességében súlyosító körülményként kellett értékelni a büntetett előéletét, az ellene folyamatban lévő büntetőeljárás hatálya alatti elkövetést, a társtettesi elkövetést és a cselekmény elkövetésében játszott kezdeményező, irányító szerepét.

[137] Az I. r. vádlott javára szól, hogy két kiskorú gyermek eltartásáról gondoskodik, közülük az egyik gyerek tartós beteg, folyamatos kezelésre szorul, míg jelenleg a másik gyermeke is orvosi kivizsgálás alatt áll, ezen túlmenően pedig maga is olyan betegségben szenved, amelyre rendszeresen gyógyszert szed. A cselekmény elkövetésétől eltelt idő, mely neki nem róható fel, szintén a javára írható, melynek súlyát tovább növeli, hogy ezen időszak alatt a legsúlyosabb kényszerintézkedés hatálya alatt is állt mintegy 3 és fél hónapot, ezen túlmenően pedig szintén enyhítő tényező, hogy a cselekménnyel okozott kár megtérült.

[138] A II. r. vádlott terhére kellett értékelni a társtettesi elkövetést.

[139] A II. r. vádlott javára ugyanakkor enyhítő körülmény a büntetlen előélete, a három kiskorú gyermek tartásáról való gondoskodás, a jelentős időmúlás, az, hogy önként jelentkezett a rendőrségen, segítve ezzel a cselekmény felderítését és az okozott kár megtérülése. Ugyanakkor a másodfokú bíróság érvelésével ellentétben, egyetértve a védői okfejtéssel, a roma kisebbségi önkormányzati képviselői munkáját a javára vette figyelembe a harmadfokú bíróság. Ez utóbbi tisztség betöltésének ugyanis egyrészt nem feltétele a büntetlen előélet, bár a II. r. vádlott a megválasztásakor kétségtelenül az volt, a büntetőeljárás hatálya alatt állás pedig nem kizáró ok, másrészt, mivel megválasztására a jelen ügy tárgyát képező bűncselekmény elkövetését követően került sor, arra valóban lehet úgy tekinteni, mint az 56. BK vélemény II/5. pontjában írt, a köz javára ellenszolgáltatás nélkül végzett tevékenységre.

[140] A harmadfokú bíróság a bűncselekmény előre kiterveltségét, mint a vádlottak terhére szóló bünteteskiszabási körülményt nem látta megállapíthatónak, figyelemmel arra, hogy az ennek alapjául szolgáló okfejtést a másodfokú ítélet indokolásából is mellőzte.

[141] A másodfokú bíróság ítéletének meghozatala és a harmadfokú döntés megszületése között közel 11 hónap telt el, ez idő alatt a II. r. vádlott az egzisztenciális helyzetét tovább javította azáltal, hogy jövedelme immár bejelentett legális forrásból származik, melyből biztosítja saját és családja megélhetését, ennek alátámasztására vállalkozói szerződést és a kifizetési igazolásokat csatolt. Bár az I. r. vádlott is úgy nyilatkozott a másodfokú nyilvános ülésen, hogy rendelkezik munkahellyel, melyet az elmondásának megfelelően a harmadfokú bíróság elfogadott, ezzel ellentétes adatok hiányában, ugyanakkor azt megjegyzi, hogy ennek igazolására munkáltatói szerződést nem, csak egy hitelbírálat céljából kiállított munkáltatói jövedelmigazolást csatolt, melyen a munkaviszony kezdeteként feltüntetésre került 2022. november 30. napja megkérdőjelezhető annak függvényében, hogy az I. r. vádlott a másodfokú eljárásban a munkáltatása körében 2023. június 2. napján úgy nyilatkozott, hogy az iváncsai akkumulátorgyárban dolgozik 2 hónapja, 2024. április 18. napján pedig azt adta elő, hogy az építőiparban végez munkát glettelőként 7 hónapja név5 vállalkozásában, ezen túlmenően pedig azon a munkáltató aláírása is kétségeket vet fel.

[142] A harmadfokú eljárásban beszerzett bűnügyi nyilvántartás adatai alapján az is rögzíthető, hogy az I. r. vádlott ellen a jelen ügy tárgyát képező bűncselekmény elkövetését követően, néhány napon belül újabb vagyon elleni bűncselekményt követett el, melyért

jogerősen elítélésre is került, mely súlyosító körülményként ugyan nem értékelhető, de a vádlott személyében rejlő társadalomra veszélyességet mutatja.

[143] Mindezen körülmények figyelembevételével a vádlottakkal szemben a másodfokú bíróság által meghatározott szabadságvesztés büntetések tartamával a harmadfokú bíróság egyetértett, azoknak sem a súlyosítására, sem az enyhítésére nem látott lehetőséget. E büntetések megfeleltek a belső arányosság követelményének is, tükrözték a vádlottak előéletében meglévő különbségeket, a személyükben rejlő társadalomra veszélyességet, a cselekmény elkövetésében játszott szerepüket is és a jelentős időmúlás is értékelésre került. Az I. r. vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztés büntetés mértéke a rablás büntette miatt kiszabható büntetés törvényi minimumához és nem a középértékéhez közelít, az semmiképpen sem eltúlzott mértékű, míg a II. r. vádlott esetében a büntetés kiszabására enyhítő szakasz alkalmazásával, a törvényi minimum alatti mértékben került sor.

[144] A szabadságvesztés büntetés végrehajtási fokozatának börtönben történt megállapítása is törvényes volt.

[145] Az I. r. vádlott vonatkozásában a közügyektől eltiltás mellékbüntetés alkalmazása is helytálló, annak mértéke a főbüntetés tartamához igazodóan került megállapításra.

[146] A II. r. vádlott esetében a feltárt jelentős számú enyhítő körülményre figyelemmel a harmadfokú bíróság úgy ítélte meg, hogy a büntetés célja annak végrehajtása nélkül is elérhető, a próbaidőre történő felfüggesztés is kellő visszatartó erőt jelent a számára, ezért a Btk. 85. § (1) és (2) bekezdése alapján a szabadságvesztés büntetés végrehajtását 3 évi próbaidőre felfüggesztette és a közügyektől eltiltás mellékbüntetést mellőzte, mert annak a törvényi feltételei már nem álltak fenn.

[147] A 8/2015. (IV. 17.) számú AB határozatban az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Btk. 102. § (1) bekezdése alkalmazásakor az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből fakadó alkotmányos követelmény, hogy a bíróság a szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztése esetén hivatalból vizsgálja az előzetes bírósági mentesítés lehetőségét és arról az ítéletben rendelkezzen.

[148] A Btk. 102. § (1) bekezdés értelmében a szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztése esetén a bíróság ítéletében előzetes mentesítésben részesítheti az elítéltet, ha arra érdemes. A büntetett előlethez fűződő hátrányok alóli előzetes mentesítés kivételes, mérlegelésen alapuló, rendkívüli jellegű intézkedés. A felfüggesztés feltételeinek fennállása nem jelenti automatikusan az érdemesség meglétét. Az ítélezési gyakorlat szerint az érdemesség megítélésénél az elkövető személyiségét, az életvitelét, a bűncselekmény jellegét, az elkövetés körülményeit és annak indítóokát összevetve kell értékelni [BJD 9986.], de jelentősége van a terhelt által elkövetett bűncselekmény tárgyi súlyának és a cselekmény jellegének is [BH1983.221.]. A bíróság által a büntetés kiszabása körében már értékelt, és a szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztését alátámasztó körülmények az érdemességet megalapozhatják [BJD 8779.], de egyben ki is zárhatják. A már értékelt körülményeknek az érdemesség vizsgálata során történő ismételt figyelembevétele tehát a kétszeres értékelés tilalmát nem sérti.

[149] A harmadfokú bíróság e vizsgálatot a II. r. vádlott vonatkozásában elvégezte és arra a következtetésre jutott, hogy bár a II. r. vádlott életvezetése kedvező irányt mutat, de a bűncselekmény jellege és nagyfokú társadalomra veszélyessége az előzetes mentesítésre való érdemességet kizárják, és a javára írható körülmények a büntetés végrehajtásának a felfüggesztése körében már kimerítő értékelést nyertek.

[150] Nem értett ugyanakkor az ítéletábra az I. r. vádlott vonatkozásában a pénzbüntetés kiszabásával. A vádlott más adatokkal nem cáfolt személyi körülményeiből látható ugyanis, hogy számottevő saját vagyonnal, megtakarítással nem rendelkezik, nyilatkozata szerint a

jövedelme munkavégzésből származik, így, ha megkezdődik a szabadságvesztés büntetése végrehajtása, elesik e jövedelemforrástól. Ez azt eredményezné, hogy egy családtagjának kellene kifizetni a pénzbüntetés összegét vagy pedig automatikusan át kellene változtatni szabadságvesztésre. Nyilvánvalóan nem ez a jogalkotói szándék, ezért is utal a törvény arra, hogy megfelelő jövedelem vagy vagyon szükséges a kötelező pénzbüntetés kiszabásához, ami e vádlott esetében így nem áll fenn. A másodfokú bíróság ezért az I. r. vádlottal szemben mellőzte a pénzbüntetés kiszabását, mellyel együtt értelemszerűen az átváltoztatásra vonatkozó rendelkezés is okafogyottá vált.

[151] A II. r. vádlott vonatkozásában a harmadfokú bíróság osztotta az ügyészi fellebbezésben felsorakoztatott érveket a pénzbüntetés kiszabása mellett és nem értett egyet a másodfokú bíróság azon érvelésével, hogy vele szemben azért nincs helye a büntetés alkalmazásának, mert nem a saját haszna érdekében követte el a cselekményt.

[152] A Btk. 50. § (2) bekezdése alapján kötelező a bíróság számára a pénzbüntetés kiszabása, ha az elkövető a bűncselekményt haszonszerzés céljából követte el, határozott tartamú szabadságvesztésre ítélték, és harmadik feltételként, ha megfelelő keresete vagy vagyona van.

[153] A törvény megfogalmazásából kiderül, hogy nincs jelentősége annak, hogy a határozott tartamú szabadságvesztés végrehajtását a bíróság felfüggesztette-e vagy sem, a pénzbüntetés kiszabása tehát végrehajtandó és felfüggesztett szabadságvesztés mellett egyaránt kötelező a másik két konjunktív feltétel egyidejű fennállása esetén.

[154] A megfelelő kereset, illetve jövedelem értelmezése kapcsán irányadó a 25/2007. BK vélemény, amely egyrésztől kiemeli, hogy mindig a konkrét esetben, az adott körülmények részletes vizsgálata alapján dönthető el a kereset és a jövedelem megfelelő volta. Másrésztől, ha alappal lehet következtetni arra, hogy a vádlott a pénzbüntetést törvényes tartási kötelezettségeinek teljesítése mellett, a maga és tartásra szoruló családtagjai minimális megélhetésének veszélyeztetése nélkül, akár részletekben, de képes megfizetni, akkor a haszonszerzés céljából elkövetett bűncselekmény miatt határozott ideig tartó szabadságvesztésre ítéltet pénzbüntetésre is kell ítélni.

[155] További elengedhetetlen feltétel ugyanakkor, hogy a terhelt bűnösségét olyan bűncselekményben állapítsa meg a bíróság, amelyet haszonszerzés céljából követett el. A haszonszerzési célzatot nem kell tartalmaznia a megvalósított bűncselekmény törvényi tényállásának, csupán az szükséges, hogy a terhelt a bűncselekményt haszonszerzés által motiváltan hajtsa végre. A haszonszerzés a terheltnek vagy más személynek a vagyonában előidézni kívánt értéknövekedést jelent, azaz a pénzbüntetés alkalmazásának nem feltétele, hogy az elkövető a cselekményt a saját haszonszerzése érdekében fejtsse ki.

[156] Mindezekre figyelemmel a rendszeres jövedelemmel és ingó, illetve ingatlan vagyonnal rendelkező Terhelt2 II. r. vádlottat a harmadfokú bíróság a Btk. 50. § (2) bekezdése alapján pénzbüntetésre is ítélte.

[157] A pénzbüntetés napi tételének az összegét a II. r. vádlott által megvalósított bűncselekmény tárgyi súlyához mérten 300 napi tételben, míg az egy napi tétel összegét a vádlott jövedelmi, vagyoni és életviszonyaihoz igazítottan a törvényi minimumhoz közeli mértékben 1.500 forintban határozta meg az ítéltábla.

[158] Az így kiszabott pénzbüntetés összeg 450.000 forint, melyet meg nem fizetése esetén a Btk. 51. § (1) bekezdése alapján szabadságvesztésre kell átváltoztatni.

[159] A feltételes szabadságra vonatkozó rendelkezés mindkét vádlott esetében törvényes, azzal, hogy a II. r. vádlott esetében az értelemszerűen a szabadságvesztés végrehajtása esetére vonatkozik.

[160] A másodfokú ítélet további rendelkezéseit is törvényesnek tartotta a harmadfokú bíróság.

[161] Az ítéltábla a Be. 561. § (2) bekezdés b) pontjában meghatározott, a Be. 184. § (2) bekezdés e) pontjának megfelelően megjelölte a vádlottak személyazonosító igazolványának számát és a Be.184. § (2) bekezdés f) pontjában írt személyes adat vonatkozásában pedig feltüntette a II. r. vádlott új lakcímét.

[162] Az ítéltábla a másodfokú bíróság ítéletét a fentiek szerint a Be. 624. §-a alapján megváltoztatta, míg az egyéb rendelkezéseit az I. és II. r. vádlott vonatkozásában a Be. 623. §-a alapján helybenhagyta.

[163] A harmadfokú eljárásban az I. r. vádlott kirendelt védőjének díjaként felmerült büntügyi költséget a Be. 613. § (2) bekezdés b) pontja alapján az állam viseli, mert az e vádlott terhére súlyosítás végett bejelentett ügyészi fellebbezés nem vezetett eredményre.

[164] A fellebbezési jog kizárása a Be. 458. § (3) bekezdésén és a Be. 615. § (1) és (2) bekezdésén alapul.

Budapest, 2025. március 20. napján

dr. Szalai Géza s.k.
a tanács elnöke

dr. Bíró Emese s.k.
előadó bíró

dr. Szabó Ágnes Petra s.k.
bíró

A Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság 3.Bhar.290/2024/37. számú ítélete, ennek folytán az Járásbíróság 2022. szeptember 6. napján kelt 2.B.25/2020/109. számú ítélete és a Budapest Környéki Törvényszék mint másodfokú bíróság 2024. április 30. napján kelt 1.Bf.94/2024/8. számú ítélete 2025. március 20. napján jogerőre emelkedett.

Budapest, 2025. március 20. napján

dr. Szalai Géza s.k.
a tanács elnöke

A kiadmány hitelélül: